

Modern Multiplication as a Shaping Factor of Emotional Disturbances in Pre-School Children

Сучасна мультиплікаційна продукція як чинник формування емоційних порушень у дітей дошкільного віку

Olha Minenko

Ph.D. in Psychology,
Assistant Professor

Ольга Міненко

кандидат психологічних наук,
доцент

E-mail: olhamin77@gmail.com

orcid.org/0000-0002-8831-7146

Researcher ID: G-1115-2019

Volodymyr Vynnychenko
Central Ukrainian Pedagogical
University, Kropyvnytskyi,
Ukraine

1, Shevchenka street,
Kropyvnytskyi, Kirovohrad
region, 25006

Центральноукраїнський
державний педагогічний
університет імені

Володимира Винниченка,
м. Кропивницький, Україна
вул. Шевченка, 1,
м. Кропивницький,

Кіровоградська область, 25006

Original manuscript received April 02, 2019

Revised manuscript accepted April 24, 2019

ABSTRACT

This article examines the topical issue of emotional disturbances in pre-school children and the role of multiplication in such disturbances. Its aim is to analyze the role of modern multiplication theoretically and experimentally in the shaping of emotional disturbances in pre-school children.

The article provides theoretical analysis of pre-schoolers' emotional sphere developmental features and emotional disturbances emergence in a

given age group. The main types of pre-school emotional disturbances and the reasons for their emergence are analyzed. Modern multiplication is acknowledged to be one of major factors for emotional disturbances shaping in pre-school children.

The empirical research on the influence of modern multiplication on emotional disturbances shaping in pre-school children was conducted. Empirical methods of psychological research, such as questionnaire and psychodiagnostic methodologies, were employed.

Children's multiplication preferences and their perception of animated films and their main characters are empirically identified. Psychological analysis of the chosen animated films and their main characters is represented to identify their influence on pre-schoolers' mentality. The majority of the most popular animated cartoons under analysis are found to have a negative effect on pre-school children's mentality. The following emotional disturbances in pre-schoolers are empirically identified: fears, aggression and anxiety. Certain connection between the emotional disturbances in pre-schoolers and the type of multiplication they prefer is diagnosed. As a result, the hypothesis that most of modern multiplication influence pre-school children's emotional sphere and trigger emotional disturbances was confirmed.

Key words: *emotional sphere of pre-school children, emotional disturbances, psychological analysis of multiplication, anxiety, aggression, fears.*

Вступ

Дошкільний вік є особливо значущим для розвитку емоційної сфери. Саме на цьому віковому етапі емоційна сфера дитини відіграє провідну роль у формуванні особистості дошкільника, розвитку його пізнавальної сфери та визначає поведінку дитини, її спілкування з дорослими й однолітками. Однак емоції мають нестійкий, бурхливий, швидкоплинний характер, охоплюючи на певний час усю особистість дитини, тому дошкільний вік багатьма психологами визначається як «вік афективності». Така особливість емоційної сфери дошкільника робить цей віковий етап досить сприйнятливим для формування низки емоційних порушень. Дослідниками серед найбільш властивих дошкільникам емоційних порушень виокремлюються афекти, фрустрації, страхи, тривожність, агресія, депресія (Павелків & Цигипало, 2008; Кошелева, 1985; Заха-

ров, 1986). Окремо виділяється емоційне неблагополуччя, пов'язане з труднощами у спілкуванні дошкільників, яке може викликати такі типи поведінки: 1) неврівноважені, легко збудливі діти; 2) переважно «легкогальмівні» діти зі стійким негативним ставленням до спілкування; 3) діти, чие емоційне неблагополуччя є наслідком їхніх індивідуальних особливостей, специфіки внутрішнього світу (вразливість, сприйнятливність, що породжують страхи) (Павелків, 2008). До основних причин появи емоційних порушень у дошкільників відносять порушення соціальних ситуацій (зміна режиму, способу життя тощо); неблагополучне переживання вікових криз; незадоволеність спілкуванням із батьками, вихователем, однолітками; переживання болю; сімейне неблагополуччя, негативний стиль сімейного виховання; розлука з матір'ю; залякування дорослими як у якості постійного стилю спілкування, так і періодичне залякування «з виховною метою»; висока тривожність батьків тощо (Павелків, 2008; Кошелева, 1985; Захаров, 1986). В. В. Абраменкова ще однією з причин емоційних порушень у дітей вважає деякі сучасні дитячі іграшки, які часто мають неестетичний, а то й страшний вигляд, викликаючи страхи. Обличчя значної кількості сучасних іграшок передають дитині негативні емоції (агресію, гнів, сум тощо), викликаючи такі ж самі емоції у дитини. Деякі іграшки створені таким чином, що провокують дитину до агресивних дій або примушують відчувати себе жертвою (Абраменкова, 2006).

У сучасному соціумі значним джерелом емоційних порушень дошкільників стають засоби масової інформації, зокрема мультфільми. Неодноразово психологічні дослідження доводили негативний вплив більшості сучасних мультфільмів на психіку дітей (Абраменкова & Богатирьова, 2006; Медведєва & Шишова, 2006; Тимошина & Морозова, 2013; Аромаштам, 2006; Шикирова, 2006, Strasburger & Hogan, 2013). Зокрема, В. В. Абраменкова підкреслює, що більшість сучасних мультфільмів формують у дітей агре-

сивні й асоціальні форми поведінки (Абраменкова, 2006). У дослідженні Д. О. Гордієнко, В. В. Коваленко експериментально доведено, що сучасні мультфільми, зокрема американського та японського виробництва, підвищують рівень тривожності дітей (Гордієнко & Коваленко, 2012). І. М. Тимошина й А. В. Морозова, аналізуючи сучасні мультфільми, звертають увагу на те, що більшість із них викликає у дітей гіперактивність, агресію стосовно однолітків, неслухняність по відношенню до батьків і вихователів (Тимошина & Морозова, 2013).

На жаль, сучасна соціальна ситуація розвитку українських дошкільників підсилює цю вікову сприйнятливність. Соціальна і політична нестабільність, інформаційне перевантаження, негативний вплив сучасних інформаційних технологій і ЗМІ, зростання кількості неповних і неблагополучних сімей – далеко не повний перелік тих чинників, що викликають емоційні порушення у сучасних українських дошкільників. Найвпливовішими на дітей дошкільного віку є мультфільми, оскільки вони відповідають віковим особливостям дошкільника і тому займають найбільшу частину часу й уваги дітей цього віку серед інших видів телевізійної продукції.

Мета статті – емпірично вивчити роль сучасної мультиплікаційної продукції у формуванні емоційних порушень у дошкільників.

Завдання статті

1. Розкрити причини виникнення емоційних порушень у дошкільників.
2. Здійснити психологічний аналіз сучасної мультиплікаційної продукції в контексті її впливу на емоційну сферу дошкільників.
3. Емпірично дослідити вплив сучасної мультиплікаційної продукції на формування емоційних порушень у дошкільників.

Методи та методики дослідження

Для досягнення поставленої мети використано такі методи: *теоретичні* (логіко-психологічний аналіз і систематизація, узагальнення наукової літератури), *емпіричні* (анкетування, проєктивний тест «Неіснуюча тварина», тест тривожності Р. Теммл, М. Доркі, В. Амен).

Результати та дискусії

Емпіричне дослідження впливу мультфільмів на емоційну сферу дошкільників проведено спільно з К. Ніколаєвою. У дослідженні брали участь 60 дітей віком від 4 до 6 років. Із дітьми було проведено анкетування з метою виявлення їх уподобань у виборі мультиплікаційної продукції та особливостей сприймання ними мультфільмів і їхніх головних героїв, а також проєктивний тест «Неіснуюча тварина» і тест тривожності Р. Теммл, М. Доркі, В. Амен.

Гіпотезою нашого дослідження було те, що більшість сучасних мультфільмів може викликати емоційні порушення у дітей дошкільного віку.

Проєктивний тест «Неіснуюча тварина» нами використано частково, оскільки нас цікавили тільки характеристики емоційної сфери, а саме наявність страхів, агресії й тривожності. Саме аналізу цих параметрів ми приділили увагу у процесі аналізу результатів зазначеної методики. Результати аналізу представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Показники емоційних порушень
(за методикою «Неіснуюча тварина»)

Емоційні порушення	Абс.	%
Агресія	20	33
Тривожність	39	65
Страхи	31	52

На основі отриманих даних можна зробити висновок, що у 20 з 60 досліджуваних дітей, що становить 33%, ви-

явлено прояви агресії за цією методикою, у 39 дітей (65%) виявлено прояви тривожності, у 31 дитини (52%) виявлено страхи.

Визначення рівня тривожності здійснювалося за тестом Р. Теммла, М. Доркі, В. Амен. Отримані дані представлено у табл. 2.

Таблиця 2

Показники рівня тривожності
за тестом Р. Теммла, М. Доркі, В. Амен

Рівні тривожності	Абс.	%
Високий	15	25
Середній	43	72
Низький	2	3

Дані, наведені у табл. 2, свідчать про те, що у 15 дітей (25%) високий рівень тривожності; у 43 дітей (72%) середній рівень тривожності; у 2 дітей (3%) низький рівень тривожності.

На основі узагальнених даних у 50 дітей (83% від загальної кількості досліджуваних) виявлено емоційні порушення хоча б за одним із виокремлених параметрів.

Далі нами проаналізовано уподобання дітей у виборі мультиплікаційної продукції й особливості сприймання ними мультфільмів і їх головних героїв. Кожне запитання анкети мало окрему мету дослідження, тому проаналізовано окремо.

Запитання «Чи дивишся ти мультфільми?» мало за мету виявити факт наявності у житті дитини мультиплікаційної продукції. Було з'ясовано, що 100% досліджуваних дітей дивляться мультфільми.

Запитання «Які саме мультфільми тобі подобаються?» мало за мету виявити уподобання дитини щодо мультиплікаційної продукції. Аналізуючи відповіді дітей, ми склали рейтинг усіх мультфільмів, яким наші досліджувані нада-

вали перевагу. Отримані дані щодо перших десяти позицій рейтингу представлено у табл. 3.

Таблиця 3

Рейтинг мультфільмів

Позиція рейтингу	Назва мультфільму
1	«Майнкрафт»
2	«Щенячий патруль»
3	«Маша і Ведмідь»
4	«Свинка Пеппа»
5	«Смішарики»
6	«Фіксики»
7	«Лунтик»
8	«Губка Боб»
9	«Том і Джері»
10	«Феї Вінкс»

Загалом дітьми обрано в якості улюблених 27 мультфільмів. Психологічний аналіз зазначених дітьми мультфільмів сприяв поділу всіх мультфільмів на чотири основні групи: позитивні, негативні, невідповідні даній віковій категорії й такі, що побудовані таким чином, що розуміння основної думки і моральної ідеї стає неможливим для дошкільників (Міненко, 2018). До позитивних мультфільмів віднесені ті, що враховують вікові особливості дітей, сприятливі для сенсорного сприйняття, позитивно впливають на емоційно-вольову та пізнавальну сфери, демонструють моральні цінності й просоціальну поведінку, сприяють психічному розвитку дітей. До негативних мультфільмів віднесені ті, що несприятливі для сенсорного сприйняття, негативно впливають на емоційно-вольову та пізнавальну сфери, демонструють аморальні цінності й асоціальну поведінку, деформують психічний розвиток дітей. До цієї ж категорії ми віднесли мультфільми, що мають занадто

високу швидкість пред'явлення відеоряду та велику кількість спецефектів, оскільки це викликає перезбудження психіки дошкільника і негативно впливає на емоційно-вольову сферу. До мультфільмів, невідповідних даних віковій категорії дітей, віднесені ті, що призначені для іншої вікової категорії (молодших школярів, підлітків, а то й узагалі дорослих). Такі мультфільми містять велику кількість інформації, розуміння якої для дошкільників є досить важким, а то й неможливим в повній мірі. Або в цих мультфільмах вирішуються певні пізнавальні, особистісні, моральні задачі, розраховані на більш старшу вікову категорію, які подаються у складнішій формі, що вимагає від глядача певного рівня інтелектуального, особистісного і морального розвитку, критичності мислення. Саме ці якості і є несформованими у дошкільника. В результаті – у категорії дошкільників головна мета мультфільму не досягається, і відбувається «перегляд заради перегляду». До мультфільмів, побудованих таким чином, що розуміння основної думки і моральної ідеї стає неможливим для дошкільників, ми віднесли ті, які мають відсутність сюжетних пауз для осмислення того, що відбувається; надлишкову багатосерійність продукту, що ускладнює запам'ятовування сюжету; розбіжність вікової адресації образу героя, змісту його мови і контексту його діяльності; невідповідність сюжетів і реальної життєдіяльності дошкільників, їх надмірна для дітей складність. Отже, здійснюється лише «перегляд заради перегляду».

Аналізуючи обрані в досліджувані групи мультфільми, ми до позитивних мультфільмів віднесли 5, до негативних – 15, до невідповідних віковій категорії – 5, до складних для сприйняття і розуміння – 2. Отже, лише 5 із 27 обраних дітьми мультфільмів сприятливо впливають на психічний розвиток та особистість дошкільників.

Третє запитання «Хто твій улюблений герой мультфільму?» мало за мету виявити улюбленого героя дитини і, відповідно, проаналізувати, який зразок для наслідування

має дитина. Необхідність такого аналізу пояснюється тим, що психологічною особливістю дошкільного віку є провідна роль механізму наслідування у процесі формування особистості. Дитина прагне наслідувати всіх, кого вона сприймає як позитивних особистостей. Перш за все, це близькі дорослі: мама, тато, брати, сестри, дідусі, бабусі тощо. Їх дитина сприймає безумовно позитивно і, відповідно, також безумовно наслідує їхні риси характеру, цінності, поведінку тощо. Переглядаючи мультфільми, для дитини об'єктом для наслідування стають головні герої, яких вона в силу своїх вікових особливостей сприймає теж безумовно позитивно. Відповідно, риси характеру, поведінку, цінності головних героїв дитина активно наслідує і засвоює.

Для визначення типу взірця для наслідування дітей усіх героїв з обраних мультфільмів було поділено на три групи: позитивні, негативні, амбівалентні. До позитивних ми віднесли тих героїв, які поводять себе завжди відповідно моральним і соціальним нормам, мають позитивні риси особистості та здійснюють позитивні вчинки. До негативних героїв відносяться ті, які поводять себе невідповідно моральним і соціальним нормам, невиховано, мають негативні риси особистості та здійснюють негативні вчинки. До амбівалентних героїв ми відносимо тих, що можуть поводити себе і позитивно, і негативно, виховано та невиховано, можуть мати як позитивні, так і негативні риси, здійснювати і позитивні, і негативні вчинки. Відповідно, сприймаючи таких героїв, дитина не отримує однозначного позитивного взірця для наслідування, моральні та соціальні норми стають розмитими у свідомості дитини, що негативно впливає на розвиток її особистості. Також виявлено групу дітей, які не вказали улюбленого героя мультфільму, а назвали сам мультфільм. Можна припустити, що ці діти не розуміють повноцінно змісту мультфільму, тому їм важко обрати улюбленого героя. Цю категорію дітей ми виділили окремо. Отримані дані щодо вибору улюбленого героя представлено у табл. 4.

Таблиця 4

Показники вибору улюбленого героя

Вибір героя мультфільму	Абс.	%
Позитивний герой	13	22
Негативний герой	26	43
Амбівалентний герой	12	20
Не визначено героя	9	15

Аналіз даних табл. 4 виявив, що 13 дітей із 60 обирають позитивного героя як улюбленого, що становить 22%. 26 дошкільників (43%) обрали негативного героя як улюбленого, 12 дошкільників (20%) обрали амбівалентного героя, а 9 дітей (15%) узагалі не визначилися з улюбленим героєм. Отже, більшість дітей (63%) обрали як приклад для наслідування негативних й амбівалентних героїв, що, безумовно, негативно впливає на формування особистості та весь психічний розвиток дітей цієї вікової категорії.

Із метою виявлення взаємозв'язку між наявністю емоційних порушень у дошкільників і змістом їх улюблених мультфільмів ми співставили наявність або відсутність емоційних порушень за даними психодіагностичних методик із категорією обраних цими дітьми мультфільмів. Для узагальнення отриманих експериментальних даних ми, на основі даних анкет і психологічного аналізу мультфільмів, усі мультфільми поділили на дві категорії: перша – ті, що можуть викликати емоційні порушення (визначені вище нами як негативні), та друга – ті, що не викликають емоційних порушень (визначені вище нами як позитивні). Мультфільми, що не відповідають даній віковій категорії та складні для сприйняття і розуміння, нами не розглядалися, оскільки їх вплив на емоційну сферу дошкільника є невизначеним. Також за результатами проведених нами психодіагностичних методик усіх дітей було розподілено на дві групи: перша група – діти, які мають емоційні порушення, та друга група – діти, які не мають емоційних

порушень за результатами проведених нами психодіагностичних методик.

На основі цих даних ми склали табл. 5, у якій співставили наявність чи відсутність емоційних порушень у дітей зі спрямованістю мультфільмів, яким вони віддають перевагу. Отже, у нас вийшло чотири групи дітей: перша група – діти, у яких присутні емоційні порушення та перевага віддається негативним мультфільмам; друга група – діти, у яких присутні емоційні порушення та перевага віддається позитивним мультфільмам; третя група – діти, у яких відсутні емоційні порушення та перевага віддається негативним мультфільмам; четверта група – діти, у яких відсутні емоційні порушення та перевага віддається позитивним мультфільмам.

Таблиця 5

Співставлення емоційних порушень у дітей
за спрямованістю мультфільмів

Категорії дітей	Кількість дітей	
	Абс.	%
Присутні емоційні порушення та наявні негативні мультфільми	36	60
Присутні емоційні порушення та наявні позитивні мультфільми	14	23
Відсутні емоційні порушення та наявні негативні мультфільми	6	10
Відсутні емоційні порушення та наявні позитивні мультфільми	4	7

Отже, у 36 дошкільників (60%) емоційні порушення пов'язані з наявністю в їхньому житті негативної мультиплікаційної продукції, а у 4 дошкільників (7%) відсутність емоційних порушень поєднується з відсутністю перегляду негативної мультиплікаційної продукції. Отже, у значної більшості досліджуваних – 40 дітей (67%) виявлено

взаємозв'язок між емоційними порушеннями та спрямованістю мультфільмів, що підтверджує нашу гіпотезу про те, що мультфільми впливають на емоційну сферу дошкільника і можуть викликати емоційні порушення.

У 14 дітей, у яких присутні емоційні порушення та наявні позитивно спрямовані мультфільми, порушення, на нашу думку, зумовлені іншими причинами, а не мультфільмами.

У 6 дітей, у яких відсутність емоційних порушень поєднується з наявністю негативно спрямованих мультфільмів, причинами зменшення або відсутності впливу негативно спрямованих мультфільмів на психіку дошкільників можуть бути: час перегляду дітьми цих мультфільмів, частота перегляду, коментарі батьків у процесі перегляду й обговорення з батьками після перегляду тощо. Зазначені аспекти проблеми впливу мультфільмів на психіку дошкільників не були метою нашого дослідження і стануть його подальшою перспективою.

Висновки

Емпірично доведено, що переважна більшість найпопулярніших серед дошкільників сучасних мультфільмів здійснює негативний вплив на психіку дітей цього віку, зокрема, на їхню емоційну сферу. В значній більшості дітей дошкільного віку відзначено взаємозв'язок між емоційними порушеннями і спрямованістю мультфільмів, яким вони надають перевагу.

Проблема формування емоційної сфери дошкільників є багатоаспектною і потребує значної уваги з боку психологів, педагогів, сім'ї, дошкільних закладів, держави загалом. Подальшою перспективою нашого дослідження є аналіз тих чинників, що лежать в основі зменшення негативного впливу мультфільмів на психіку дошкільників і можуть чинити протидію негативним впливам мультфільмів на емоційну сферу дітей цього віку.

Література

- Абраменкова В. В. Во что играют наши дети? Игрушка и АнтиИгрушка. Москва : Яуза, Эксмо, Лепта Книга, 2006. 640 с.
- Абраменкова В., Богатырева А. Дети и телевизионный экран. *Воспитание школьников*. 2006. № 6. С. 28–31.
- Аромаштам М. Дети смотрят мультфильмы: психолого-педагогические заметки. Практика производства мультфильмов в детском саду. Москва : Чистые пруды, 2006. 32 с.
- Гордієнко Д. О., Коваленко В. В. Вплив анімаційних фільмів на рівень тривожності дітей молодшого шкільного віку. *Вісник ДНУ. Серія «Педагогіка і психологія»*. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 18. Т. 20. С. 57–65.
- Захаров А. И. Как преодолеть страхи у детей. Москва : Педагогика, 1986. 112 с.
- Медведева И., Шишова Т. «Кто соблазнит малых сих...»: СМИ против детей. Москва : Христианская жизнь, 2006. 320 с.
- Міненко О. О. Психологічний аналіз сучасної мультиплікаційної продукції та її вплив на психічний розвиток дитини. *Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України / За наук. ред. С. Д. Максименка, Л. А. Онуфрієвої*. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. Вип. 41. С. 188–204. DOI 10.32626/2227-6246.2018-41.188–204.
- Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2008. 432 с.
- Тимошина И. Н., Морозова А. В. Влияние мультфильмов на психическое развитие ребенка. *Справочник педагога-психолога. Детский сад*. 2013. № 5. С. 49–58.
- Шикирова Н. ЗМІ як джерело негативних емоційних станів дитини. *Психолог*. 2006. № 2–3. С. 45–46.
- Эмоциональное развитие дошкольника / Под ред. А. Д. Кошелевой. Москва : Просвещение, 1985. 176 с.
- American Academy of Pediatrics. Children, Adolescents, and the Media (2013). *Pediatrics*, 132, № 5 (November), 958–961. DOI 10.1542/peds.2013_2656.

References

- Abramenkova, V. V. (2006). *Vo chto igrajut nashi deti [What Do Our Children Play With? Toy and Anti toy]*. Moskva : Jauza, Jeksmo, Lepta Kniga [in Russian].
- Abramenkova, V. V., & Bogatyreva, A. L. (2006). *Deti i televisionnyj ekran [Children and a Telescreen]*. *Vospitanie shkol'nikov – Schoolchildren Upbringing*, 6, 28–31 [in Russian].

- Aromashtam, M. (2006). *Deti smotrjat mul'tfil'my: psihologo-pedagogicheskie zametki. Praktika proizvodstva mul'tfil'mov v detskom sadu [Children Watch Cartoons – Psychological and Pedagogical Notes. Cartoon Production Practice in Kindergartens]*. Moskva : Chistye prudy [in Russian].
- Hordiienko, D. O., & Kovalenko, V. V. (2012). Vplyv animatsiinykh filmiv na riven tryvozhnosti ditei molodshoho shkilnoho viku [The Influence of Animated Cartoons on Pre-school Children Anxiety Level]. *Visnyk DNU. Seriya «Pedagogika i psykholohiia» – DNU Bulletin. Pedagogy and Psychology Edition*, 18, 57–65 [in Ukrainian].
- Zaharov, A. I. (1986). *Kak preodolet' strahi u detej [How to Master Children's Fears]*. Moskva : Pedagogika [in Russian].
- Medvedeva, I., Shishova, T. (2006). «Kto soblaznit malyh sih...»: SMI protiv detej [«Who will seduce these kids...»: Mass media against children]. Moskva : Hristianskaja zhizn' [in Russian].
- Minenko, O. (2018). Psykholohichniy analiz suchasnoi multiplykatsiinoi produktsii ta yii vplyv na psykhiichniy rozvytok dytyny [Psychological Analysis of Modern Animated Cartoons and Their Influence on a Child's Mental Development]. *Problemy suchasnoi psykholohii – Problems of Modern Psychology: Collection of research papers of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, G. S. Kostyuk Institute of Psychology at the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 41, 188–204. Kamianets-Podilskyi : Aksioma. DOI 10.32626/2227-6246.2018-41 [in Ukrainian].
- Pavelkiv, R. V., & Tsyhypalo, O. P. (2008). *Dytiacha psykholohiia [Child Psychology]*. Kyiv : Akademvydav [in Ukrainian].
- Timoshina, I. M., & Morozova, A. V. (2013). Vlijaniye mul'tfil'mov na psicheskoe razvitie rebenka [The influence of Animated Cartoons on a Child's Mental Development]. *Spravochnik pedagoga-psihologa. Detskij sad – Educator's and Psychologist's Guide. Kindergarten*, 5, 49–58 [in Russian].
- Shykyrova, N. (2006). ZMI yak dzherelo nehatyvnykh emotsiinykh staniv dytyny [Mass Media as a Cause for Child Negative Emotional Conditions]. *Psykholoh – Psychologist*, 2–3, 45–46 [in Ukrainian].
- Kosheleva, A. D. (Eds.) (1985). *Jemotsional'noe razvitie doshkol'nika [Emotional Development of a Pre-school Child]*. Moskva : Prosveshchenie [in Russian].
- American Academy of Pediatrics. Children, Adolescents, and the Media (2013). *Pediatrics*, 132, № 5 (November), 958–961. DOI 10.1542/peds.2013_2656.

Міненко Ольга. Сучасна мультиплікаційна продукція як чинник формування емоційних порушень у дітей дошкільного віку

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено актуальній для сучасної психології проблемі емоційних порушень у дітей дошкільного віку та ролі у появі цих порушень сучасної мультиплікаційної продукції. Метою статті є емпіричне вивчення ролі сучасної мультиплікаційної продукції у формуванні емоційних порушень у дошкільників.

Подано теоретичний аналіз проблеми особливостей розвитку емоційної сфери дошкільників і виникнення емоційних порушень у дітей на даному віковому етапі. Проаналізовано основні види емоційних порушень у дошкільників і причини їх появи у дітей цього віку. Констатовано, що одним із провідних чинників формування емоційних порушень у дошкільників є сучасна мультиплікаційна продукція.

Проведено емпіричне дослідження впливу сучасної мультиплікаційної продукції на формування емоційних порушень у дошкільників. Для дослідження було використано емпіричні методи психологічного дослідження: анкетування та психодіагностичні методики.

Емпірично виявлено уподобання дітей у виборі мультиплікаційної продукції та особливості сприймання ними мультфільмів і їх головних героїв. Представлено психологічний аналіз обраних мультфільмів і їх головних героїв із метою виявлення їх впливу на психіку дошкільників. Виявлено, що переважна більшість найпопулярніших у дошкільників мультфільмів має негативний вплив на психіку дітей даного віку. Емпірично визначено емоційні порушення у дошкільників, до яких віднесено страхи, агресію й тривожність. Діагностовано взаємозв'язок між емоційними порушеннями у дошкільників і спрямованістю мультфільмів, яким вони надають перевагу. Результатом емпіричного дослідження стало підтвердження гіпотези про те, що більшість сучасних мультфільмів впливають на емоційну сферу дошкільників і викликають у них емоційні порушення.

Ключові слова: емоційна сфера дошкільників, емоційні порушення, психологічний аналіз мультфільмів, тривожність, агресія, страхи.

Миненко Ольга. Современная мультипликационная продукция как фактор формирования эмоциональных нарушений у детей дошкольного возраста

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена актуальной для современной психологии проблеме эмоциональных нарушений у детей дошкольного возраста и роли в

появлении данных нарушений современной мультипликационной продукции. Целью статьи является теоретический и экспериментальный анализ роли современной мультипликационной продукции в формировании эмоциональных нарушений у дошкольников.

Представлен теоретический анализ проблемы особенностей развития эмоциональной сферы дошкольников и возникновения эмоциональных нарушений у детей на данном возрастном этапе. Проанализированы основные виды эмоциональных нарушений у дошкольников и причины их появления у детей данного возраста. Констатировано, что одним из ведущих факторов формирования эмоциональных нарушений у дошкольников является современная мультипликационная продукция.

Проведено эмпирическое исследование влияния современной мультипликационной продукции на формирование эмоциональных нарушений у дошкольников. Для исследования были задействованы эмпирические методы психологического исследования: анкетирование и психодиагностические методики.

Эмпирически выявлены предпочтения детей в выборе мультипликационной продукции и особенности восприятия ими мультфильмов и их главных героев. Представлен психологический анализ выбранных мультфильмов и их главных героев с целью определения их влияния на психику дошкольников. Выявлено, что большинство наиболее популярных в исследуемой группе дошкольников мультфильмов оказывают негативное влияние на психику детей данного возраста. Эмпирически выявлены эмоциональные нарушения у дошкольников, к которым отнесены страхи, агрессия и тревожность. Диагностирована взаимосвязь между эмоциональными нарушениями у дошкольников и направленностью мультфильмов, которым они отдают предпочтение. Результатом эмпирического исследования стало подтверждение гипотезы о том, что большинство современных мультфильмов влияют на эмоциональную сферу дошкольников и вызывают у них эмоциональные нарушения.

Ключевые слова: эмоциональная сфера дошкольников, эмоциональные нарушения, психологический анализ мультфильмов, тревожность, агрессия, страхи.